

Hvide Sande vil koste, man indvinder Renterne af de 994,000 Kr., som det vil koste at følge Kommissionens Forslag. Det synes jeg, er en Ting, som maa tages med i Betragtning under Overvejelserne, thi hvis det er rigtigt, at man i aarlige Driftsudgifter kan spare et Beløb, der er tilstrækkeligt til at forrente det, som det vil koste at sikre Udløbet, synes jeg, at det var et Plus netop i Retning af at følge Kommissionens Forslag.

Eduard Larsen: Overfor det foreliggende Lovforslag er Lovgivningsmagten ret vanskeligt stillet. For det første har jeg det Indtryk — men der maa jeg naturligvis udtrykke mig med megen Varsomhed —, at vi rent teknisk set ligesom ikke ere paa Højde med denne Opgave. Det er muligt, at vi kende Forholdene ude i de fri Farvande, men saa snart vi komme til dette Sæmmenspil mellem det aabne Vand og den lukkede eller aabne Fjord, hvad man nu vil kalde det, har jeg det Indtryk, at der mangler vore Ingeniører nogen Duelighed, i hvert Fald nogen Erfaring. Jeg ved godt, at Limfjorden og andre Fjorde i det hele taget have givet nogen Erfaring, men jeg tror dog, man burde have søgt at gøre endnu flere Erfaringer. Jeg har aldrig kunnet lade være med at spørge mig selv, naar jeg hørte om denne Sag: Hvordan det mon egentlig staaer til med Kurische og Frische Haff og lignende Klitsøer, eller hvad man nu vil kalde dem, som rent geografisk svare til Ringkøbing Fjord? Men lad det nu være, som det være vil, saa staaer Lovgivningsmagten i denne Sag vanskeligt. Det er overordentlig store Værdier, det her drejer sig om. Det ærede Medlem fra Skern (Ovesen) bebrejdede en Gang det ærede Medlem fra Varde (S. Sørensen), at han i denne Sag ranglede med Millionerne. Jeg vil sige: Har der nogen Sinde været Grund til ikke at bebrejde en Mand noget, var det den Gang, det ærede Medlem fra Varde talte om Millioner, thi her rangles i Virkeligheden med Millioner. Jeg vil slet ikke tale om, at selve de Interesser, som staa paa Spil, repræsenterer uhyre Værdier, for Eksempel nede i Skernaa-dalen, men selve det, der ved en Storm kan ødelægges bogstaveligt i et Minut, er jo Hundreder af Tusinder. Derfor forekommer det mig, at ogsaa fra denne Side set er Lovgivningsmagten uhyre vanskeligt stillet, thi denne Sag trænger paa, og den staaer i Øjeblikket saaledes, at den bogstaveligt talt ikke kan vente, og vi skulle tage Hensyn til disse Værdier fra alle Sider.

Samtidig er Lovgivningsmagten vanskeligt stillet derved, at Interesserne ere overordentlig modstridende. Nordparti og Sydparti taler man om, man kunde ogsaa tale om Ringkøbing som By, om Fiskeri, om Landbrug, om det lille Leje Nymindegab o. s. v. De, som overhovedet have sat deres Ben paa det Sted, kunne ikke frigøre sig for det Indtryk, at er der noget Sted i Danmark, hvor der findes noget af et Æventyr, er det ovre ved Ringkøbing Fjord. Hvis man har været paa Tipperne i Højbjergningstiden og set Vognene køre ustandseligt, bedækkede med Hø, i Vand op til Navet over Værn Sande og set disse Vogne køre og køre og køre Time efter Time, Dag efter Dag, Uge efter Uge, faar man et levende Indtryk af, hvad det er for et Æventyrland, man egentlig befinder sig i, og har man været ved Hvide Sande, før Hvide Sande blev gennemgravet, og set dette øde Klitparti, eller har man været ved Nymindegabs, det allerældste Nymindegabs, Udløb og set de dybe Slugter, som findes der, og som have fuldkommen Bjærgkarakter, finder man Æventyret lyslevende i Danmark. Alt dette gør Indtryk paa mig, naar jeg nu skal beskæftige mig med denne Sag som Lovgiver.

Men jeg maa sige, at der er en Ting, som næsten har gjort lige saa meget Indtryk paa mig fra en anden Side, lad mig sige Æventyret fra den anden Side, det er, hvad jeg vil kalde det gaadefulde i denne Sag. Jeg vil tillade mig at opholde mig noget ved dette, det gaadefulde i denne Sag. Det gaadefulde begynder for mig, da man havde lavet denne første eller, om man vil, den anden Gennemskæring i 1892 og saa aabenlyst var paa Veje til at kombinere den med en Jernbane til Nymindegab. Saa standsede denne Jernbane pludselig en Mils Vej fra Nymindegab. Dette minder mig om en Sag, vi for nylig havde til Behandling, nemlig Jernbanerne paa Mors, hvor der var forskellige Jernbaner, som endte blindt, det var, ligesom de løb ud i Sandet. Noget lignende er det her ved Nymindegab; en Mil fra Gabet forsvinder pludselig denne Jernbane; netop der, hvor den skulde til at bruges, er den ikke mere. Jeg kalder det gaadefuldt, men det gaadefulde standser ikke derved. Da Gabet var kommet i 1892, blev der ganske naturligt ikke straks Ro. I nogle Aar, indtil 1896, viste det sig, at Gabet ofte blev lukket; der var ogsaa Tegn til, at Gabet vandrede Syd paa, der skete det, som synes at ske ved forskellige af disse Gab, og som ogsaa